افق حوزه
• سال بیست و چهارم
• شماره ۸۸۱
• دوشنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۵
• ۱۲ صفحه • ۵۰۰۰ تومان
Ofogh-e Hawzah Weekly
• صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
• مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه: رضا رستمی
• سردبیر: رمضانعلی عزیزی • با همکاری هیأت تحریریه
• تلفن: ۳۲۹۰۰۵۳۸ • نمابر: ۳۲۹۰۱۵۲۳
• صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱
• نشانی: قم، بلوار جمهوری اسلامی، کوچه ۲، پلاک ۱۵
• پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir
• پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir
• کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم ۶۵۵۸۶۸۰۱ (۰۲۱)

در محضر نور

حضرت امیرالمؤمنین امام علی علیه‌السلام

انْفِروا رَحِمَكُم اللهُ إلى قِتالِ عَدُوِّكُم ولا تَثّاقَلوا إلى الأرضِ فتُقِرّوا بالخَسْفِ وتَبوؤوا بالذُّلِّ ويَكونَ نَصيبُكُم الأخَسَّ وإنَّ أخا الحَربِ الأرِقُ ومَن نامَ لَم يُنَمْ عَنهُ.

خداوند شما را رحمت کند! همگی برای نبرد با دشمن‌تان برخیزید! به دنیا و راحت‌طلبی گرایش پیدا نکنید که به پستی تن می‌دهید و ذلیل می‌شوید و بدانید که لازمهِ جنگ، بیداری و هوشیاری است و کسی که در این میان بخوابد، دشمن از او غافل نخواهد ماند و او را از پای درخواهد آورد. نهج‌البلاغه: الکتاب ۶۲

سخن بزرگان

امام خمینی رحمه‌الله

کسی تصور نکند که ما راه سازش با جهان‌خواران را نمی‌دانیم؛ ولی هیهات که خادمان اسلام به ملت خود خیانت کنند!... اگر بندبند استخوان‌های‌مان را جدا سازند، اگر سرمان را بالای دار برند، اگر زنده زنده در شعله‌های آتش‌مان بسوزانند، اگر زن و فرزندان و هستی‌مان را در جلوی دیدگان‌مان به اسارت و غارت برند، هرگز امان‌نامه کفر و شرک را امضا نمی‌کنیم..

صحیفه امام خمینی رحمه‌الله، ج۱، ص۲۱

تغییر معادلات قدرت
از افول نفوذ آمریکا تا قدرت‌یابی جبهه مقاومت

گفت‌وگو با معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه

معاون بین‌الملل حوزه‌های علمیه کشور، با اشاره به تحولات گسترده بیش از دو ماه اخیر در عرصه بین‌الملل، «جنگ تحمیلی رمضان» را نقطه‌عطفی تاریخی در معادلات جهانی توصیف کرد و گفت: فاصله میان جهان پیش از این جنگ و جهان امروز، تنها فاصله زمانی دو ماه نیست؛ بلکه یک پیچ تاریخی است که در آن معادلات قدرت، نگاه ملت‌ها و جایگاه ایران در نظام بین‌الملل دچار تحول جدی شده است.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمفید حسینی کوهساری در موکب رسانه‌ای «امت مبعوث» مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه در قم تأکید کرد: آنچه امروز در جهان رخ می‌دهد، نشانه شکل‌گیری مرحله‌ای تازه در نظم جهانی است؛ مرحله‌ای که در آن نقش ایران، جبهه مقاومت و بیداری اسلامی بیش از گذشته برجسته شده است.

پیچ تاریخی در معادلات جهانی

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه، با اشاره به تحولات اخیر گفت: اگر وضعیت جهان را قبل از جنگ تحمیلی سوم با امروز مقایسه کنیم، با دو فضای کاملاً متفاوت مواجه می‌شویم. تحولات با سرعتی شگفت‌انگیز در حال وقوع است و این تغییرات تنها محدود به یک منطقه نیست؛ بلکه معادلات جهانی را نیز تحت تأثیر قرار داده است.

وی با بیان اینکه در این تحولات نه‌تنها موقعیت ایالات متحده و رژیم صهیونیستی دستخوش تغییر شده، بلکه جبهه مقاومت و کشورهای اسلامی نیز وارد مرحله جدیدی از قدرت و اثرگذاری شده‌اند، افزود: امروز حتی در سطح منطقه نیز چند تحول بزرگ رخ داده است. یکی از مهم‌ترین آنها، روند اخراج و خروج آمریکا از منطقه است.

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری ادامه داد: این مسئله نه یک تحلیل ذهنی، بلکه واقعیتی میدانی است؛ به‌گونه‌ای که پایگاه‌های نظامی آمریکا در منطقه، بارها هدف حملات نیروهای مقاومت قرار گرفته و خسارت‌های سنگینی دیده‌اند که بازسازی برخی از این پایگاه‌ها به‌دلیل حجم خسارت‌ها، ممکن است سال‌ها زمان ببرد.

تضعیف متحدان آمریکا و تقویت جبهه مقاومت

این استاد حوزه در ادامه، به تغییر آرایش قدرت در منطقه اشاره کرد و گفت: آمریکا به‌تدریج متحدان خود را از دست می‌دهد؛ درحالی‌که جبهه مقاومت به‌عنوان جبهه‌ای روشنگر و پیروز در حال تثبیت موقعیت خود است.

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه افزود: تحولات اخیر نشان داده است که گفتمان مقاومت، تنها یک گفتمان منطقه‌ای نیست؛ بلکه در حال تبدیل‌شدن به یک جریان جهانی است.

وی با اشاره به موج بیداری در کشورهای مختلف اسلامی، اظهار کرد: آنچه امروز در ایران مشاهده می‌کنیم، نوعی بعثت و بیداری اجتماعی است که نمونه‌های مشابه آن در کشورهایی مانند عراق، پاکستان، هند، بنگلادش و بسیاری از کشورهای دیگر نیز دیده می‌شود.

تغییر نگاه ملت‌های مسلمان به ایران

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه در بخش دیگری از سخنان خود، به تغییر نگاه افکار عمومی جهان اسلام نسبت به ایران اشاره کرد و گفت: در گذشته بسیاری از ملت‌های مسلمان شناخت دقیقی از ایران نداشتند و عمدتاً اخبار مربوط به ایران از دریچه پروژه‌های ایران‌هراسی به آنها منتقل می‌شد؛ اما امروز تصویر ایران در جهان اسلام به‌طور چشمگیری تغییر کرده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری افزود: امروز ایران در نگاه بسیاری از ملت‌ها، نماد عزت و غیرت اسلامی است؛ کشوری که از تمامیت ارضی خود دفاع می‌کند، از مردم مظلوم غزه حمایت می‌کند و در برابر قدرت‌های بزرگ ایستادگی کرده است. ایران در کنار ملت‌های منطقه از جمله عراق و لبنان ایستاده و همین مسئله باعث شده است که این کشور به‌عنوان نماد ایستادگی در برابر نظام سلطه شناخته شود.

بازتاب جهانی حضور مردم ایران در خیابان‌ها

وی بر نقش حضور مردمی در تحولات اخیر تأکید کرد و گفت: یکی از نکات مهمی که امروز در جهان دیده می‌شود، پیوند میان میدان مقاومت و حضور مردم در صحنه است. جهانیان اکنون می‌بینند که انقلاب و نظام اسلامی پشتوانه مردمی گسترده‌ای دارد. امروز در شبکه‌های اجتماعی، رسانه‌ها و شبکه‌های تلویزیونی جهان، نام ایران و ایرانی در برابر ابرقدرت‌ها مطرح می‌شود و این موضوع، نشان‌دهنده جایگاه جدید ایران در افکار عمومی جهانی است؛ حتی در برخی کشورهای اروپایی نیز انتقاد از سیاست‌های آمریکا افزایش یافته و نگاه انتقادی نسبت به نقش این کشور در تحولات جهانی تقویت شده است.

چالش اعتبار تمدن غرب

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه در ادامه، از کاهش اعتبار تمدن غرب در افکار عمومی جهان سخن گفت و تصریح کرد: آنچه امروز در جهان رخ می‌دهد، تنها بی‌اعتباری یک سیاستمدار مانند ترامپ نیست؛ بلکه چهره واقعی نظام سلطه و حتی تمدن غربی است که بیش از گذشته آشکار شده است.

وی با اشاره به برخی رسوایی‌ها و ناکارامدی نهادهای بین‌المللی، افزود: پرونده‌هایی مانند «اپستین» و همچنین عملکرد ضعیف سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی در حوزه حقوق بشر نشان داد که بسیاری از شعارهای غرب درباره آزادی و حقوق انسان‌ها، تا چه اندازه با واقعیت فاصله دارد. در گذشته جریان‌های غرب‌گرا عطش زیادی برای حرکت به سمت فرهنگ و تمدن غرب داشتند؛ اما امروز کمتر کسی از غرب به‌عنوان یک آرمان انسانی یاد می‌کند.

پیشرفت علمی ایران در چارچوب تمدن اسلامی

این استاد حوزه علمیه تأکید کرد: پیشرفت‌های علمی و فناوری غرب قابل انکار نیست؛ اما این پیشرفت‌ها غالباً با بهره‌برداری از منابع و ثروت کشورهای دیگر همراه بوده است. جمهوری اسلامی ایران نشان داده است که می‌توان در چارچوب تمدن اسلامی، به پیشرفت‌های علمی و فناوری دست یافت، بدون آنکه به دیگر ملت‌ها آسیب وارد شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری تصریح کرد: ایران در مسیر توسعه علمی و فناوری حرکت کرده و در عین حال تلاش کرده، از آسیب‌های تمدن غربی فاصله بگیرد. ما به دنبال غارت منابع دیگر کشورها نیستیم و قصد ایجاد فساد در جهان نداریم. همین رویکرد باعث شده است، نگاه جهانیان نسبت به ایران تغییر کند و کشور ما به‌عنوان کشوری با عزت و پایبند به ارزش‌های انسانی شناخته شود.

محبوبیت چهره‌های مقاومت در جهان

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه در بخش دیگری از سخنان خود، به محبوبیت چهره‌های مقاومت در میان ملت‌های مختلف اشاره کرد و گفت: در جهان امروز کمتر پیش می‌آید که ژنرال‌ها در میان ملت‌ها محبوب باشند؛ اما چهره‌هایی مانند شهید سلیمانی، شهید بابایی، شهید زین‌الدین و دیگر فرماندهان مقاومت و دفاع مقدس، در میان مردم کشورهای مختلف شناخته‌شده و محبوب هستند و حتی برخی خانواده‌ها، نام فرزندان خود را از میان این شخصیت‌ها انتخاب می‌کنند.

حمایت افکار عمومی منطقه از دفاع ایران

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری در ادامه، به وضعیت برخی کشورهای منطقه اشاره کرد و گفت: در برخی کشورهای حوزه خلیج فارس، به‌دلیل همکاری نظامی دولت‌ها با آمریکا، شرایطی شبیه تنش یا شبه‌جنگ ایجاد شده است. با این حال حتی در همین کشورها نیز بخش قابل توجهی از افکار عمومی، دفاع ایران را مشروع و قانونی می‌دانند. در بسیاری از کشورهای همسایه ایران و حتی در کشورهایی که در گذشته اختلافات سیاسی یا مذهبی با ایران داشتند، امروز نوعی همگرایی با گفتمان مقاومت دیده می‌شود.

ایران و گفتمان مقاومت؛ دشمن اصلی صهیونیسم

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه گفت: امروز در نگاه بسیاری از ملت‌ها، جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان مهم‌ترین دشمن رژیم صهیونیستی و یکی از اصلی‌ترین مخالفان سیاست‌های سلطه‌طلبانه آمریکا شناخته می‌شود. همین ایستادگی صادقانه در برابر نظام سلطه باعث شده است که گرایش به اسلام، مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام و جبهه مقاومت در جهان افزایش یابد.

نقش ایران در احیای معنویت جهانی

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری همچنین، با اشاره به نقش انقلاب اسلامی در احیای دین در جهان، گفت: در سال‌های ابتدایی انقلاب، یکی از شخصیت‌های مسیحی گفته بود که امام خمینی رحمه‌الله نام اسلام را در جهان زنده کرد. امروز بسیاری از مردم جهان به‌خوبی می‌بینند که انقلاب اسلامی، چگونه موجی از توجه به معنویت و دین را در سطح جهانی ایجاد کرده است.

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه تأکید کرد: حضور مردم ایران در صحنه‌های اجتماعی و سیاسی می‌تواند مسیر تاریخ را به سمت اخلاق، عدالت و معنویت تغییر دهد. آرمان نهایی این حرکت جهانی، تحقق جامعه‌ای عاری از فقر، فساد و بی‌عدالتی است. این آرمان‌ها همان اهدافی است که پیامبران الهی علیهم‌السلام در طول تاریخ برای آن تلاش کرده‌اند.

وی در پایان خاطرنشان کرد: ملت ایران امروز نقشی فراتر از یک ملت عادی در تاریخ ایفا می‌کند. همان‌گونه که پیامبران برای هدایت انسان‌ها مبعوث شدند، ملت ایران نیز مأموریت یافته است که ملت‌های دیگر را به سوی بیداری، عدالت و معنویت فراخواند.

عطریار

دست گره‌گشا

فؤاد کرمانی

خورشید رخ مپوشان در ابر زلف، یارا
چون شب سیه مگردان روز سپید ما را
ما را ز تاب زلفت افتاد عقده بر دل
بر زلف خم به خم زن دست گره‌گشا را
فخر جهانیان شد ننگ صنم‌پرستی
جانا ز پرده بنمای روی خدا نما را
ای آشکار پنهان برقع ز رخ برافکن
تا جلوه‌ات ببینم پنهان و آشکارا
بی‌جلوه‌ات ندارد ارض و سما فروغی
ای آفتاب تابان هم ارض و هم سما را
بازآ که از قیامت برپا شود قیامت
تا نیک و بد ببینند در فعل خود جزا را
ای پرده‌دار عالم در پرده چند مانی
آخر ز پرده بنگر یاران آشنا را
بازآ که بی‌وجودت عالم سکون ندارد
هجر تو در تزلزل افکند ماسوی را
حاجت به توست ما را ای حجت الهی
آری به سوی سلطان حاجت بود گدا را
عمری گذشت و ماندیم از ذکر دوست غافل
از کف به هیچ دادیم سرمایه بقا را
ما را فکنده غفلت در بستر هلاکت
درمان کن ای مسیحا! این درد بی‌دوا را
ای پرده‌دار عالم در پرده چند پنهان
بازآ و روشنی‌بخش دل‌های باصفا را

یادداشت

با حسین در عرفات

تاریخچه‌ای از دعای امام حسین علیه‌السلام در عرفات

استاد جواد محدثی

روز عرفه، روز دعا و نیایش است؛ به‌خصوص برای حاجیان و زائران خدا که در روز نهم ذی‌حجّه وقوف در عرفات از ظهر تا غروب واجب است و این ساعات با معنویت را با دعا و تضرّع به درگاه خدا سپری می‌کنند.

از دعاهای مشهور و پرمعنا و عارفانه این روز دعای امام حسین علیه‌السلام در عرفات و در دامنه کوه جبل‌الرحمه است. آن‌گونه که بُشر و بَشیر، فرزندان غالب اسلامی روایت کرده‌اند. عصر روز عرفه در صحرای عرفات خدمت امام حسین علیه‌السلام رسیدند. آن‌حضرت از خیمه خویش، همراه جمعی از اهل‌بیت علیهم‌السلام و فرزندان و شیعیان خود بیرون آمد، درحالی‌که خشوع و خضوع بر او و رفتارش حاکم بود. در طرف چپ کوه جبل‌الرحمه ایستاد، درحالی‌که روی مبارکش به طرف کعبه مقدس بود، دست‌ها را به طرف آسمان بلند کرد و با حالتی ملتمسانه در پیشگاه خداوند این دعای مفصّل را خواند. در طول خواندن دعا، حالت متضّرعانه و خاشعانه امام و چشمان پراشک و حالت معنوی خاص او، همه را متوجه خود کرده بود. کسانی که دور آن‌حضرت جمع شده بودند، مجذوب حالت عرفانی ایشان بودند، به دعایش گوش می‌دادند، دعاهای آن‌حضرت را آمین می‌گفتند و همراه آن امام عارفان و سرور شهیدان، اشک می‌ریختند. دعاخوانی امام حسین علیه‌السلام تا غروب آفتاب ادامه یافت و پس از پایان آن، برخاستند و به سمت مشعرالحرام کوچ کردند.

این دعا به‌دلیل مضامین بسیار بلند و محتوای عالی، همواره مورد توجه بزرگان بوده و برخی از علما نیز بر آن شرح نوشته و مفاهیم عمیق آن را تفسیر کرده‌اند.

ای حسین!

تو در این دشت چه خواندی که هنوز سنگ‌های جبل‌الرحمه از گریه تو نالانند!

در دعای عرفه تو چه گفتی، تو چه خواندی که هنوز تب عرفان تو در پهنه این دشت بجاست.

روز عرفه روز زمزمه عاشقانه با معبود و موسم دل‌سپردن در هوای دوست و گرم‌شدن جان با حرارت عشق و شوق است. اشک‌های جاری، دل‌های شکسته، نجواهای اهل دل، سوز و گداز عارفان، همه و همه بر معنویت و صفای ملکوتی این روز می‌افزاید. نماز و دعای عرفه، از ظهر تا غروب، لحظات این روز را سرشار از عرفان و جذبه‌های خدایی می‌کند. خلوت با خدا و انس با یاد محبوب و استغفار از گناهان و اشک‌ریختن بر غفلت‌ها و خطاها، چهره جان را پاک می‌کند و صفحه روح را با طراوت می‌سازد.

آنان که سینه‌ای پرسوز و دیده‌ای بیدار و قلبی عاشق دارند و نام محبوب بر لب‌های‌شان نقش بسته است، این ساعات را غنیمت می‌شمرند و سر راهِ دل می‌نشینند و نشان و سراغ از محبوب می‌گیرند.

باشد که در روز عرفه عارف حق گردیم و به معرفت الهی نائل آییم. به امید دامنی پر از استجابت و ره‌توشه ای سرشار از رحمت و مغفرت.

• اعمال روز عرفه

روز عرفه از روزهای بسیار بافضیلت است. روز رحمت گسترده خدا و روز آمرزش گناهکاران است و شایسته است که حالت نیازخواهی و حاجت‌طلبی و التجاء و تضرّع به درگاه خدا زیاد باشد و بنده به خدایش نزدیک‌تر شود.

اعمال و آداب و برنامه‌های عبادی و دعاها و نیایش‌های ویژه این روز عزیز بسیار است. [در اینجا] به برخی از اعمال این روز اشاره می‌شود:

اول: غسل که بهتر است پیش از اذان ظهر باشد.

دوم: زیارت سیدالشهدا علیه‌السلام که فضیلت بسیار دارد و زیارت مخصوص این روز که در کتاب‌های دعا آمده است.

سوم: خواندن دعاها و نمازها و سوره‌های مخصوص در روز عرفه. بهتر است این دعاها زیر آسمان و در جایی بدون سقف باشد. دعاهای روز عرفه بسیار است، مهمترین و بهترین آنها دعای امام حسین علیه‌السلام است که در عرفات، در دامنه کوه جبل‌الرّحمه خوانده است.

چهارم: روزه‌گرفتن در روز عرفه مستحب است؛ مگر آنکه کسی بترسد اگر روزه بگیرد، ضعف پیدا کند و به دعاها و اعمال این روز توفیق نیابد.

پنجم: دو رکعت نماز پس از نماز ظهر و عصر و نمازهای دیگری که در این روز مستحب است. برای آشنایی با جزئیات نمازها و دعاهای این روز، به کتب دعا از جمله مفاتیح‌الجنان مراجعه شود. همچنین دعای امام سجاد علیه‌السلام در صحیفه سجادیه که مخصوص روز عرفه است، خواندنش نیکو و سزاوار است.